

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA ACTIVITĂȚII UNIUNII TINERETULUI COMUNIST DIN ORADEA. ACȚIUNI CULTURALE ȘI RECREATIVE (1968-1972)

Cristian Culiciu*

CONTRIBUTIONS ON THE ACTIVITY OF THE ORADEA BRANCH OF THE UNION OF COMMUNIST YOUTH. CULTURAL AND RECREATIONAL ACTIONS (1968-1972)

Abstract

In communist Romania, young people, students, were obliged to be part of the Union of the Communist Youth. The organization was founded in 1922 after the Soviet model, but only after 1944 functioned at its "normal" capacity. It had local branches in every town and commune, also in factories, schools and public institutions. Oradea also had a local branch (a city/municipal committee) and tens of other organizations in the "economical units". They were organizing many types of activities, from those related to the workplace to cultural and recreational ones. In this paper, we will see some examples from the cultural area, structured in a few categories. Both the occasions and artistic groups formed by the young ones are talked about, and also sports competitions and trips in which they took part in. We analysed a small period, from 1968 to 1972, considered to be a more "liberal" part of the communist era in Romania.

Keywords: Union of the Communist Youth, Oradea, teens, activities, culture, sport, recreation, trips, music, dance

Uniunea Tineretului Comunist (U.T.C.) a fost o organizație de masă a elevilor, studenților și tinerilor din România. A fost creată după modelul Comsomolului sovietic, căruia Lenin i-a trasat ca sarcină principală „învățarea comunismului, prin îmbinarea studiului cu activitățile practice”¹. Pentru Stalin, uniunea tinerilor comuniști era „cureaua de transmisie” a Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, de unde erau recrutați viitorii nomenclaturiști². Printr-o astfel de organizație, tinerii sovietici erau datori să contribuie la construirea societății fără clase, respectiv la apărarea statului sovietic de „dușmani”.

U.T.C. a fost creată formal în 19-20 martie 1922, când a avut loc, în București, Conferința generală a tineretului socialist, la câteva luni după înființarea Partidului Comunist din România (8 mai 1921). Având inițial denumirea Uniunea Tineretului Socialist, entitatea s-a transformat în U.T.C.dR. pe 1 mai 1924. Activitatea sa a fluctuat, când în ilegalitate, când deloc, revenind în forță după 23 august 1944. În urma înființării Partidului Muncitoresc Român (1948), organizația a devenit Uniunea Tineretului Muncitoresc, revenind la vechea denumire în 1965.

Ne vom concentra atenția asupra finalului anilor '60 și începutului anilor '70, o perioadă cu schimbări, în care Uniunea nu mai avea caracterul exclusivist dinainte, iar diversitatea activităților a crescut. U.T.C. avea organizații și comitete la nivel județean, local, respectiv în școli, instituții, întreprinderi și cooperative agricole. Activitatea era continuă și se referea atât la aspecte educative, cât și de cele ce țineau de locul de muncă, voluntariat („muncă patriotică”) și divertisment/sport, cu timpul făcându-și loc activități legate de proslăvirea regimului, a P.C.R. și a șefilor statului. Aici vom pune accentul pe activitățile dedicate timpului liber. Membri erau tineri cu vârste cuprinse între 14 și 26 de ani, recrutarea începând în clasa a VIII-a, iar din clasa a X-a calitatea de membru era obligatorie. Aveau prioritate elevii cu rezultate bune la învățătură și fără probleme „în dosar”. În total, U.T.C. avea, la nivel național, 2,25 milioane de membri în 1966, respectiv 2,4 milioane în 1971³.

* Muzeul Țării Crișurilor, Oradea; cristian.culiciu@yahoo.com

¹ Adrian Cioflâncă, „Repere pentru o istorie a Uniunii Tineretului Comunist”, în *Anuarul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”*, tom XLIII-XLIV, 2006-2007, p. 529

² Și în cazul României, U.T.C. era numită, prin Statut, „principala rezervă a Partidului Comunist Român (...) pentru construirea societății comuniste”. Vezi: *Statutul Uniunii Tineretului Comunist din Republica Socialistă România*, Editura Politică, București, 1971, p. 6

³ Adrian Cioflâncă, *op. cit.*, p. 545

„Mișcarea artistică de masă” avea prioritate în cumulum de activități ale tinerilor uteciști, alături de munca patriotică și, desigur, școala. Activitatea sportivă din școli, facultăți și din mediul rural, precum și „turismul de masă pentru tineret” erau organizate exclusiv de către U.T.C.⁴

În cadrul organizațiilor U.T.C. din Oradea funcționau grupuri artistice alcătuite similar celor ale muncitorilor din întreprinderi sau angajaților din instituții. Grupurile artistice erau de găsit atât în instituțiile de învățământ preuniversitar și superior, cât și în cooperativele agricole, întreprinderile industriale și instituțiile publice.

De activitatea artistică a tinerilor din întreprinderi răspundea direct comitetul sindical iar Comitetul Municipal Oradea al U.T.C. urmărea activitatea tuturor organizațiilor organizațiilor din urbe.

Activitățile culturale și de timp liber ale organizațiilor U.T.C. erau de mai multe feluri: serbări școlare, recenzii, spectacole de muzică ușoară și populară, teatru, seri de dans, jocuri distractive, baluri, întâlniri cu actori, scriitori și alți oameni de cultură în sediile întreprinderilor, în instituții de cultură și școli.

Pentru organizarea „activităților cultural-distractive”, organizațiile U.T.C. erau ajutate de Comitetele Municipal și Județean ale U.T.C. și P.C.R., de întreprinderile și instituțiile în care activau, dar și de alte instituții, precum Inspectoratul Școlar Județean, Teatrul, Filarmonica, Biblioteca municipală, muzeele etc. Programele de activități erau realizate anual și lunar, structurate pe categorii, cu desemnarea persoanelor responsabile de fiecare, care ulterior urmau un curs de instruire privind organizarea acestora. În fața Comitetului Municipal al U.T.C. erau prezentate rapoarte de activitate anuale generale privind activitatea organizațiilor de tineret, stabilindu-se inclusiv măsurile de luat pentru îmbunătățirea acestora.

În Oradea funcționa și un Club al Tineretului, unde erau organizate spectacole, seri literare, dezbateri. Clubul avea un ansamblu artistic ce prezenta spectacole de muzică ușoară și populară, atât în sediul său, cât și în municipiu și în localitățile din județ. În seriile de joi, sâmbătă și duminică, aici se țineau seri de dans pentru tineret, iar împreună cu Întreprinderea Cinematografică erau organizate prezentări de filme⁵. Bilunar, erau organizate spectacole de muzică ușoară și populară, iar periodic și cu diferite ocazii aici se țineau conferințe, competiții sportive de interior, expuneri.

Activitatea Clubului Tineretului a fost supusă, în 1972, unor „îmbunătățiri” impuse de deciziile Comitetului Central al U.T.C. Astfel, erau propuse activități săptămânale în cadrul ciclurilor „Tribuna activităților internaționale”, „Tribuna juridică” și „Cadran politic”, iar în fiecare zi de luni aveau să fie organizate informări politice privind activitatea P.C.R., în prezența ziariștilor locali și a lectorilor Școlii Interjudețene de Partid. Erau propuse prezentări de cărți, întâlniri cu scriitori, discuții pe teme juridice, dezbateri privind „Proiectul de Norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste”. Lărgirea formațiilor artistice ale Clubului, precum și renovarea sediului erau alte măsuri propuse⁶.

În programul Comitetului Municipal U.T.C. pe 1968-1969 erau prevăzute mai multe tipuri de activități cu tineretul din școli și facultăți: înființarea de cercuri științifice, tehnice și cultural-artistice, organizarea de societăți literar-artistice și științifice ale elevilor și concursuri, marcarea unor aniversări istorice, crearea de formații corale, brigade artistice de agitație, formații de teatru, a unei fanfare a tineretului, vizionări de filme și piese de teatru și întâlniri cu oameni de cultură, întreceri sportive și excursii⁷. Unii tineri aveau ocazia să participe la expoziții de artă plastică cu lucrări proprii, precum cea din galeria de pe strada Republicii, din 1968⁸.

Între grupurile artistice de uteciști din Oradea, se remarcă, în toamna lui 1969, cele ale întreprinderilor Solidaritatea, Electro-Metal, Cootex, Poligrafia, Miorița, Crișul, I.E.M.B., F.C.O.. Pe de altă parte, între formațiile artistice cu o activitate redusă se numărau cele ale Comerț,

⁴ *Statutul Uniunii Tineretului Comunist din Republica Socialistă România*, Editura Politică, București, 1971, p.23

⁵ Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Bihor, *fond Comitetul Municipal Oradea al U.T.C.*, dosar 1/1969, f. 13

⁶ *Ibidem*, dosar 6/1972, f. 196-197

⁷ *Ibidem*, dosar 3/1968, f. 118-122

⁸ *Crișana*, anul XXIII, nr. 78/27 martie 1968, p. 3

Drum Nou, Viitorul, Industria laptelui și Uzinei de Reparații⁹.

De fapt, în unele unități economice, precum Înfrățirea, U.A.O., Viitorul, Uzina de Reparații și Metalica, numărul organizațiilor U.T.C. se redusese față de jumătatea anilor '60, atât din cauza bazei materiale neperformante, cât și a lipsei „climatului favorabil” desfășurării activității¹⁰. Rare erau manifestările culturale ale tineretului din organizațiile I.C.I.L., Avântul, Uzina de Reparații, Fabrica de Spirt, Azbociment, iar în altele nu existau sau se desființaseră formațiile de cor, taraf de muzică populară și fanfare, din lipsă de doritori din generațiile mai tinere¹¹.

Astfel, una dintre nemulțumirile Comitetului Municipal al U.T.C. (prim-secretar – Aurel Simuț) de la finalul anului 1969 era inconsecvența cu care erau organizate evenimente culturale: „considerăm că în activitatea cultural-artistică nu există continuitate, se mai folosește și acum practica de a se organiza și pregăti programe culturale doar cu ocazia unor concursuri, evenimente festive”. În plus, elevii participau în număr prea mic la evenimentele culturale din oraș: concerte, spectacole de teatru etc.¹² În ce privește activitatea clubului studentesc al Institutului Pedagogic, el „nu satisfăcea nevoile de distracție”, Comitetul Municipal cerând organizarea, pe viitor, a mai multor întruniri tovarășești, reuniuni și baluri¹³.

În cadrul Liceului nr. 2 și a Liceului nr. 4 funcționa câte un cerc dramatic pentru elevii pasionați de teatru¹⁴. În mai multe școli existau reviste ale elevilor. Astfel, o parte a elevilor Liceului nr. 1 publicau în „Țara visurilor noastre”. În Liceul nr. 2 funcționa, la nivelul anului 1969, revista „Pași”, iar elevii Liceului agricol scriau pentru „Revista noastră”. Tot în acel an erau puse bazele societății literar-artistice „Speranțe bihorene”, care a publicat mai multe numere ale revistei „Nebănuitele trepte”. Studenții Institutului Pedagogic se promovau în revista „Gaudeamus”¹⁵.

Unele organizații țineau vizionări de spectacole de teatru sau televizate în colectiv, cum ar fi cele de la Drum Nou, Poligrafia, F.C.O., Crișul, ele organizând și șezători culturale, respectiv acțiuni de stimulare a formării, de către tineri, a unor biblioteci personale. În 1969-1970, organizațiile U.T.C. F.C.O., Arta Crișana, Miorița, T.C.I.F. au inițiat un „Mic dicționar de cultură bihoreană” care să cuprindă texte despre istoria Oradei, despre revista Familia și Ioșif Vulcan, despre monumentele arhitectonice din Bihor etc.¹⁶

Totuși membrii Comitetului Municipal erau nemulțumiți că în întreprinderile Arta, Miorița, Metalica, Sinteza, Azbociment, fabricile de mobilă și zahăr nu se organizau „activități distractive pentru tineret”, iar pe șantiere exista „o slabă preocupare” pentru „pregătirea culturală a tinerilor”¹⁷.

În iarna 1970-1971, tinerii orădeni aveau pregătite mai multe manifestări. Pe timpul vacanței de iarnă, în cadrul liceelor din oraș funcționau cluburi ale elevilor. În perioada 21 decembrie – 8 ianuarie, la Cinematograful Tineretului era organizat „Festivalul filmului pentru tineret”, iar între 27-30 decembrie, la Liceul „Emanuil Gojdu” avea loc campionatul individual de șah și tenis de masă; o altă întrecere sportivă era ținută pe Stadionul Voința – concursul de patinaj viteză pe municipiu. Societatea literar-artistică „Speranțe bihorene” a organizat, în cinstea aniversării republicii, o șezătoare literară cu recitaluri de poezii patriotice¹⁸.

Formațiile orădene susțineau spectacole atât în oraș, cât și în localitățile din județ și din țară. De pildă, în anul școlar 1969, elevii Liceului economic au prezentat programe artistice în fața locuitorilor satelor Botean și Săcădat, iar elevii Liceului Industrial Construcții Civile au organizat un spectacol în Oșorhei¹⁹. Tot în 1969, 16 perechi de dans ale Grupului școlar Oradea, 16 perechi de dans de la Liceul nr. 4, formația corală a Școlii tehnice de construcții și formația

⁹ Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Bihor, *fond Comitetul Municipal Oradea al U.T.C.*, dosar 1/1969, f. 4

¹⁰ *Ibidem*, f. 5

¹¹ *Ibidem*, f. 6

¹² *Ibidem*, f. 9

¹³ *Ibidem*, f. 10

¹⁴ *Ibidem*, f. 9

¹⁵ *Ibidem*, f. 8

¹⁶ *Ibidem*, dosar 8/1970, f. 108-109

¹⁷ *Ibidem*, f. 110

¹⁸ *Ibidem*, dosar 7/1970, f. 35

¹⁹ *Ibidem*, dosar 1/1969, f. 7-8

corală a Liceului Pedagogic participau la faza zonală a unui concurs artistic, desfășurată în Timișoara²⁰. Pentru **accederea** în formațiile culturale, organizațiile U.T.C. organizau campanii de promovare și apoi de selecție a tinerilor. Concursuri precum „Cel mai bun interpret de muzică ușoară”, „Cel mai bun recitator” și „Cel mai bun interpret de muzică populară” erau organizate în cadrul organizațiilor locale în anul 1969²¹.

Sărbătorile naționale era prilej de spectacol din partea tinerilor uteciști. În aceeași notă erau sărbătoriți veterani de război, participanți în acțiunile privind Marea Unire și uteciști ilegaliști. Cu ocazia marcării semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România, elevii Liceului nr. 2 și ai celui Pedagogic au prezentat un montaj literar-artistic, iar studenții Institutului Pedagogic de 3 Ani au prezentat montajul „Năzuințe împlinite”²².

Anual, organizațiile de tineret propuneau serbări, demonstrații și competiții sportive, împreună cu întâlniri cu membri ai biroului și secretarii Comitetelor Municipal și Județean ale P.C.R., cu ocazia Zilei Internaționale a Muncii (1 Mai), Zilei Naționale a Tineretului (2 Mai), respectiv Zilei Naționale a R.S.R. (23 August).

Ziua de 2 Mai era marcată, anual, în cadru festiv, în acest sens fiind redactate planuri de măsuri pentru toate domeniile²³. În anul 1968, Ziua Tineretului era sărbătorită în Parcul Bălcescu, cu program desfășurat între orele 16-23. Pentru buna desfășurare a activităților, Comitetul Municipal al U.T.C. pregătea planuri de măsuri. În acest caz, evenimentele erau pregătite de către un colectiv de organizare, care avea mai multe responsabilități. Între ele: amănajarea unui ring de dans și renovarea scenei, cu pavoazarea sa și montarea reflectoarelor și a luminilor, confecționarea a 500 de măști de carnaval, a 30 de figurine și a două lozinci cu inscripțiile „Bine ați venit la Carnavalul Tineretului” și „Trăiască 2 Mai, Ziua Tineretului din R.S.R.”. În plus, erau pregătite mese și scaune, dar și mâncăruri și băuturi, afișe și invitații²⁴.

Serbarea Tineretului 1968 a început cu parada sportivilor, pornită în fața Consiliului Municipal (Primăriei) și încheiată pe Stadionul Tineretului. Pe același stadion s-au desfășurat întreceri sportive la fotbal, handbal, baschet, atletism și ciclism. În paralel, programul de pe scena din Parcul Bălcescu a cuprins mai multe momente, între orele 18 și 23: muzică populară, cu participarea orchestrei populare „Crișana” și a echipei de dansuri de la Centrul Școlar Oradea și Miorița, muzică ușoară a formației de estradă a Clubului Tineretului, dans, iar în final retragerea cu torțe în direcția Teatrului de Stat²⁵.

Un an mai târziu, Tineretul a fost sărbătorit în Parcul Bălcescu, în zona Silvaș, dar și în Parcul Muncitoresc (Parcul I.C. Brătianu). Cotidianul *Crișana* arăta că „pe scenele pregătite dinainte, sau înjghebate ad-hoc, tinerii muncitori, elevi, studenți, români și maghiari și-au întins mâna, s-au prins în joc”, unii bățând Fecioreasca, dar alții jucând fotbal, handbal și volei²⁶.

În 1972, ziua de 2 Mai a fost marcată printr-un program în șanțul Cetății, cuprinzând cântece patriotice și folclorice, respectiv un program de estradă²⁷. În paralel s-a desfășurat manifestarea, devenită tradițională, din Parcul Bălcescu, cu spectacol folcloric, spectacol de estradă și un concert de fanfară²⁸.

9 Mai, Ziua Independenței României, era și ea marcată cu manifestări similare. Pentru că „anii de după eliberare sunt ani de mari victorii repurtate de poporul român sub conducerea

²⁰ *Crișana*, anul XXIV, nr. 136/11 iunie 1969, p. 3

²¹ Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Bihor, *fond Comitetul Municipal Oradea al U.T.C.*, dosar 1/1969, f. 9

²² *Ibidem*, f. 8

²³ Planurile de măsuri cuprindeau activități, structurate pe domenii, pentru care erau emise termene de finalizare. Domeniile erau: activitate profesională și socială, muncă patriotică, acțiuni în rândul elevilor, activități propagandistice și culturale, activități sportive, excursii, activități referitoare la pregătirea militară a tinerilor, măsuri de îmbunătățire a activității organizatorice. Fiecare activitate era arondată unei organizații sau grup de organizații U.T.C. pentru pregătirea sa.

²⁴ Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Bihor, *fond Comitetul Municipal Oradea al U.T.C.*, dosar 3/1968, f. 45-46

²⁵ *Ibidem*, f. 46-47; *Crișana*, anul XXIII, nr. 105/4 mai 1968, p. 1-2

²⁶ *Ibidem*, anul XXIV, nr. 104/4 mai 1969, p. 1

²⁷ Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Bihor, *fond Comitetul Municipal Oradea al U.T.C.*, dosar 6/1972, f. 145

²⁸ *Ibidem*, f. 149-151

partidului comunist pentru edificarea socialismului în patria noastră” (Victor Bolojan, prim-secretar de Bihor), tinerii uteciști participau la simpozioane, discuții și depuneri de coroane pe această temă, semnificația principală a momentului, referitoare la războiul de independență din 1877 trecând cumva pe plan secund. În 1968 aveau loc mai multe simpozioane și programe artistice, atât în localul Clubului Tineretului, cât și în Casa de cultură din Băile Felix și cluburile I.E.M.B., Solidaritatea, Constructorul, Poligrafia. Ofițeri au ținut expuneri în fața elevilor Liceului economic, Liceului nr. 4, Școlii C.F.R.²⁹

Ziua Națională era marcată cu fast, centrul de greutate al evenimentelor fiind demonstrațiile publice. Pentru 23 August, organizațiile de tineret pregăteau manifestări ce începeau din prima zi a lunii și aveau punctul culminant pe 23. În 1968, Comitetul Municipal Oradea al U.T.C. a alcătuit un program pe mai multe categorii:

- acțiuni de educare politică ideologică;
- activități cultural-artistice și distractive;
- activități sportive;
- activități turistice;
- muncă în rândul tineretului din industrie;
- muncă în rândul tineretului studios;
- muncă patriotică.

Astfel, pe întreg parcursul lunii, săptămânal erau programate spectacole de muzică ușoară și populară, „seri cultural-distractive” și joi ale tineretului în Clubul Tineretului. Formațiile Clubului efectuau deplasări în comunele din județ, asigurând programul unei chermize pe stadionul Tineretului, pe 10 august. Un alt program cultural artistic era susținut în data de 18, urmare a „marșului tineretului” din centrul Oradei până în Băile Felix. Marșul era conceput cu o participare de peste 4000 de tineri din instituții (inclusiv de învățământ), întreprinderi și de la Institutul Pedagogic; pentru aceasta erau pregătite drapele, flori, iar o fanfară a asigurat muzica pe tot parcursul manifestării, inclusiv pe scena din Băile Felix³⁰. „Serbarea tineretului” s-a ținut în 24 august în Parcul Bălcescu și pe Stadionul Tineretului.

În program erau incluse manifestări sportive precum Cupa Tineretului la fotbal, Cupa Eliberării (atletism, baschet, fotbal, handbal, popice, șah, tenis de masă, volei, tir) și demonstrația sportivă timpul defilării de 23 August. Tinerii au putut efectua excursii în Tinca, Băile Felix-Cordău, Pădurea Neagră, Stâna de Vale-Vadul Crișului-Tinca-Meziad-Remeți³¹.

Pentru marcarea a 25 de ani de la evenimentele din 23 august 1944, Comitetul Municipal al U.T.C. a organizat, în aprilie 1969, un concurs pentru formațiile artistice ale elevilor din licee și școli profesionale, împreună cu mai multe întâlniri ale tinerilor cu activiști de partid, oameni de știință și cultură și ofițeri superiori din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial³².

În 1972, Ziua Națională era sărbătorită similar, conform unui plan de măsuri. În muncă, prioritară erau depășirea producției cu 5%, creșterea productivității muncii și economisirea materiilor prime. Specifice zilei de 23 August au fost defilarea tinerilor în cadrul manifestației din centrul orașului, Cupa Vacanței la volei și handbal, iar în seara zilei de 24 în șanțul Cetății s-a desfășurat un program de muzică populară și dansuri populare a ansamblurilor Lioara și Crișana³³.

O altă aniversare marcată de Comitetul Municipal al U.T.C. împreună cu organizațiile de tineret era ziua de 12 octombrie, „Ziua Eliberării Oradei de sub jugul fascist”. Și în acest caz era pregătit un program cultural-artistic, mult mai restrâns față de cele propuse pentru Ziua Muncii, a Tineretului sau cea Națională. Ziua de 12 octombrie 1968 a fost sărbătorită pe platoul din fața statuii Ostașului Român din Parcul 23 August (1 Decembrie), printr-un program ce a inclus: cântece patriotice interpretate de fanfara militară, prezentarea semnificației zilelor de 12 octombrie 1918, respectiv 12 octombrie 1944, respectiv montajul literar-muzical „Țara mea,

²⁹ *Crișana*, anul XXIII, nr. 110/10 mai 1968, p. 1/3

³⁰ Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Bihor, *fond Comitetul Municipal Oradea al U.T.C.*, dosar 3/1968, f. 78-80

³¹ *Ibidem*, f. 66-68

³² *Ibidem*, dosar 1/1969, f. 14-15

³³ *Ibidem*, dosar 6/1972, f. 189-192

miracol românesc”, prezentat de către corul Liceului Pedagogic și recitatorii Liceului nr. 2³⁴.

1 decembrie, ziua Marii Unirii din 1918, a redevenit, după 1965, o zi de sărbătoare. În lunile septembrie-noiembrie 1968, tinerii uteciști au putut participa la expuneri în întreprinderi despre semnificația istorică a aniversării, seri literare, respectiv au putut efectua o excursie în Alba Iulia. În acel an, semicentenarul Unirii a beneficiat de un program întins pe două zile: 30 noiembrie și 1 decembrie. În prima zi a avut loc o adunare festivă în sala mare a Teatrului, cu spectacol, timp în care în fața clăririi s-a ținut un concert de fanfară, încheiat cu Hora Unirii; pentru aceasta, Consiliul sindical municipal și Comitetul Municipal U.T.C. au chemat „4 formații de dansuri, îmbrăcate în costume naționale, precum și 3000 de cetățeni tineri și vârstnici”. Trei coloane a câte 1500 de tineri, fiecare cu câte o torță, au fost organizate să sosească în fața Teatrului dinspre Centrul școlar, Liceul nr. 1 și Liceul Pedagogic. Manifestarea a inclus pavoazarea Pieței Republicii (Ferdinand) cu drapele, becuri colorate și reflectoare. Pe 1 decembrie, în școlile generale și în licee au avut loc programe culturale adaptate serbării, iar în Cluburile Tineretului, Poligrafia, Constructorul și Solidaritatea au fost prezentate montaje literare, urmate de dans³⁵.

Ultima aniversare importantă din calendarul anului era cea a proclamării republicii – 30 decembrie. În 1972, la marcarea a 25 de ani de la acel moment, profitând de organizarea Conferinței Naționale a P.C.R. în 19-21 iulie, Comitetul Municipal Oradea al U.T.C. a propus numeroase activități dedicate, întinse din luna mai, până în decembrie. Seria a urmat tiparul cunoscut, cu spectacole de muzică, populară (de pildă tradiționalul festival „Mândru-i cântecu-n Bihor” și Festivalul „Floarea de lotus” pentru elevi), ușoară și militară, seri de dans, matinee literare (inclusiv concursul de recital de poezie patriotică „Te slăvim Republică”), expuneri pe teme istorice, juridice și politice, întâlniri ale tinerilor cu ofițeri militari și veterani de război și întreceri sportive și circuite turistice. Alte activități erau sesiunea de comunicări a tinerilor ingineri „Folosirea judicioasă a metalului în cadrul prelucrărilor metalice”, cea de educație științifică „Universul și materialitatea lumii” și ciclul „Să muncim și să trăim în chip comunist”. Zilei de 30 decembrie i-a fost dedicat un spectacol festiv în incinta Clubului Tineretului și concursul pe teme politice „25 de ani sub soarele Republicii”³⁶.

Alte manifestări erau organizate cu ocazia Zilei Recoltei, Zilei Forțelor Armate ale R.S.R. și Revelionului, precum cel din 1972, ținut în Restaurantul Oradea³⁷.

Pe 16 și 19 martie 1972, Comitetul Municipal Oradea al U.T.C. a marcat semicentenarul înființării Uniunii.

Pentru data de 16 a fost organizată o adunare festivă, cu participarea membrilor Biroului municipal și județean al P.C.R., a prim-secretarului de Bihor, Victor Bolojan, a unor activiști și foști activiști, respectiv persoane din conducerea întreprinderilor și instituțiilor publice locale, eveniment axat pe susținerea de discursuri și prezentarea unui spectacol muzical-coregrafic³⁸.

Pentru 19 au fost pregătite momente solemne, precum depunerea de jerbe și coroane de flori la monumentele din Piața 23 August (Parcul 1 Decembrie), Cimitirul Municipal, respectiv sub plăcile comemorative ale unor foști ilegaliști comuniști: Iosif Rangheț, Béla Breiner, Haia Lifșiț, Minszki Ludovic și sediile Casei conspirative de pe strada Păcii, a Clubului Constructorul și a celei a sindicatelor unite de pe strada Cuza Vodă. Programul zilei a mai cuprins întreceri sportive, programul artistic „50 de drapele pe treptele luminii” de lângă Monumentul ostașului român, retragerea cu torțe prin fața Teatrului și „seri distractive pentru tineret” în cluburile din oraș³⁹.

Premergătoare momentului, în municipiu au fost organizate și alte manifestări, precum „acțiuni de cunoaștere a documentelor de partid”, conferințe și simpozioane pe teme de istorie, întâlniri cu istorici, reprezentanți ai P.C.R. Bihor, foști militari și ilegaliști, dezbateri pe teme de

³⁴ *Ibidem*, dosar 3/1968, f. 100

³⁵ *Ibidem*, f. 114-115

³⁶ *Ibidem*, dosar 6/1972, f. 165-180

³⁷ *Crișana*, anul XXVI, nr. 1/3 ianuarie 1971, p. 3

³⁸ Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Bihor, *fond Comitetul Municipal Oradea al U.T.C.*, dosar 6/1972, f. 120-121

³⁹ *Ibidem*, f. 1-3

muncă, activități sportive, turistice și de pregătire a tineretului pentru „apărarea patriei”⁴⁰.

Alte manifestări cultural-recreative erau organizate periodic. În iunie 1968, în Clubul Tineretului era ținut Balul Intelectualilor, urmat de Balul cooperatorilor și Balul șoferilor, iar tinerii din cooperativele meșteșugărești au putut participa la expunerea „Viața și activitatea lui Iosif Vulcan”. În grădina de vară a Teatrului de Stat s-a ținut spectacolul festiv de sfârșit de an pentru elevii din licee și școli profesionale⁴¹.

Un loc aparte aveau **manifestările științifice**, pe domenii diverse, erau organizate atât cu ocazia unor aniversări istorice, cât și periodic. În iunie 1968, în sediul F.C.O. era ținut simpozionul „Apariția omului pe pământ”, iar în întreprinderea Drum Nou simpozionul „Omul și natura”. Unul similar, cu titlul „Apariția vieții pe pământ”, era organizat pentru tinerii de pe șantierul Fabricii de Zahăr⁴². Alt tip de conferințe se referea la „Cum să ne comportăm în societate”⁴³.

Literatura își făcea loc în seria de activități ale tinerilor prin matineele literare. În iunie 1968, împreună cu membrii cenaturilor literare Iosif Vulcan și Ady Endre, era organizată discuția „Tinerețea și poezia”⁴⁴.

Pe perioada vacanțelor școlare, în municipiu funcționau mai multe cluburi: Clubul turiștilor, Clubul înotătorilor, Clubul fotbaliștilor, baschetbaliștilor, voleibaliștilor⁴⁵. Clubul Tineretului continua să organizeze evenimente, între care baluri și seri de dans.

Excursiile erau o altă formă de petrecere a timpului liber, organizate prin Biroul de turism pentru tineret, agenții și cercuri de tursim. În iunie 1968, elevii orădeni au putut vizita Pădurea Cordăului, zona Vadu Crișului și Peștera Scărișoara, iar apoi Pădurea Neagră, unde s-a ținut o serbare câmpenească. În aceeași vară era organizată o ciclotură până la Peștera Tășad⁴⁶. Luna iulie a debutat cu o deplasare la Peștera Meziad, urmată de o alta pe Valea Drăganului. În aceeași lună, tinerii au putut vizita și Muntele Găina. În toamna și iarna aceluiași an, uteciștii orădeni au vizitat Peștera Meziad, zona Piatra Craiului, zona Șuncuiș-Bratca, Peștera Scărișoara și Stâna de Vale⁴⁷. În vara anului 1971, elevii au putut petrece câte o săptămână în tabăra din Padiș⁴⁸.

Deplasările erau dublate de întrecerile sportive, coordonate de sectorul Sport al Comitetului Municipal al U.T.C.. Activitatea sectorului Sport se desfășura în baza unui calendar competițional care cuprindea, pe lângă competițiile obligatorii prevăzute de C.C. al U.T.C., acțiuni inițiate la nivel local.

În iarna 1970-1971, în cadrul „Olimpiadei de iarnă a elevilor” avea loc concursul de săniuțe „Săniuța de argint”, cu peste 50 de participanți la nivel municipal. În raportul întocmit ulterior, se menționează că „la Olimpiada de iarnă a elevilor s-a prezentat foarte bine Liceul Agricol, Liceul nr. 2 și Liceul nr. 4”. În aceeași iarnă s-a desfășurat un concurs local de șah, cu implicarea aproape a tuturor școlilor orădene⁴⁹.

Dacă iarna era dedicată manifestărilor sportive de sezon, vara avea și ea atracțiile sale. Vacanța de vară era perioada cea mai bună pentru activități în aer liber, așa că, în 1968, elevii din Oradea au putut participa la Cupa Metalurgistului la fotbal, volei, șah și tenis de masă⁵⁰. De asemenea, funcționau mai multe cluburi de amatori: Clubul înotătorilor, Clubul fotbaliștilor, baschetbaliștilor, voleibaliștilor⁵¹. În timpul vacanței școlare, pe Stadionul Voința erau organizate, lunar chermize ale tineretului.

În iulie 1968 avea loc cupa de vară la volei între echipele întreprinderilor C.F.R.,

⁴⁰ *Ibidem*, f. 116-118

⁴¹ *Ibidem*, dosar 3/1968, f. 51

⁴² *Ibidem*, f. 51-53

⁴³ *Ibidem*, f. 54

⁴⁴ *Ibidem*, f. 53

⁴⁵ *Ibidem*

⁴⁶ *Ibidem*, f. 51-53

⁴⁷ *Ibidem*, f. 103

⁴⁸ *Crișana*, anul XXVI, nr. 175/25 iulie 1971, p. 2

⁴⁹ Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Bihor, *fond Comitetul Municipal Oradea al U.T.C.*, dosar 5/1971, filă nenumărată

⁵⁰ *Ibidem*, dosar 3/1968, f. 53

⁵¹ *Ibidem*

Interindustrial, Înfrățirea, Avântul, I.R.T.A., I.E.M.B., Metalica și Metal-Lemn. În luna următoare avea loc Cupa Tineretului la fotbal cu tinerii din industria ușoară și cooperativele meșteșugărești⁵².

Cu ocazia Zilei Tineretului 1970, în Parcul Bălcescu avea loc Crosul Tineretului, cu 220 de participanți din întreg județul Bihor⁵³, iar printre întrecerile sportive desfășurate în anul 1971 amintim Cupa Congresului U.T.C. la tenis de masă pentru elevi, cu 23 de participanți⁵⁴, Trofeul Semicentenarului la baschet, între licee⁵⁵, Cupa Semicentenarului la minifotbal pentru școlile generale⁵⁶ și Ștafeta Semicentenarului, faza locală⁵⁷.

În vara anului 1972, Comitetul Municipal Oradea al U.T.C. a sintetizat mai multe activități sportive. Pe Stadionul Tineretului au fost programate, din 15 iunie până în 1 septembrie, jocuri sportive de volei, fotbal, handbal, baschet, alergare, plajă și vizionări de film. De asemenea, erau organizate Cupa vacanței pe municipiu, respectiv pe județ la handbal și volei. Jocuri sportive se desfășurau și pe digul Crișului, în cadrul Clubului Tineretului (șah, tenis de masă, inclusiv vizionarea de filme) și în sediul Liceului Sanitar⁵⁸.

Constante erau „Cupa 12 Octombrie”, „Cupa 1 Decembrie”, „Cupa 30 Decembrie”, la diferite sporturi. Populare erau și concursurile cu premii, iar cel mai cunoscut dintre ele era „Cine știe câștigă”, organizat cu diferite ocazii și pe teme diverse, cum ar fi „Să cunoaștem frumusețile județului Bihor – Munții Apuseni”, dedicat celei de-a XXV-a aniversări a lui 23 august 1944⁵⁹.

Tinerii orădeni din jurul anului 1970 erau angrenați în diferite activități, prezența nefiind constantă, însă. Evident, doar o parte a uteciștilor, cei talentați, deveneau cântăreți, artiști, sportivi. Deși participarea la activități culturale și recreative în cadru organizat contribuia la dezvoltarea personală a acestora, faptul că timpul din afara serviciului nu putea fi aranjat de către fiecare în mod liber era un mare minus al regimului.

⁵² *Ibidem*, f. 57-58

⁵³ *Crișana*, anul XXV, nr. 102/5 mai 1970, p. 2

⁵⁴ *Ibidem*, dosar 5/1971, f. 17

⁵⁵ *Ibidem*, f. 18

⁵⁶ *Ibidem*, f. 29

⁵⁷ *Crișana*, anul XXVI, nr. 102/1 mai 1971, p. 1

⁵⁸ Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Bihor, *fond Comitetul Municipal Oradea al U.T.C.*, dosar 6/1972, f. 69

⁵⁹ *Crișana*, anul XXIV, nr. 90/17 aprilie 1969, p. 1

Anexe

Tabel cuprinzând activitățile desfășurate sub coordonarea Comitetului Municipal Oradea al U.T.C. în luna aprilie 1972 - Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Bihor, *fond Comitetul Municipal Oradea al U.T.C.*, dosar 6/1972, f. 146-147

P R O G R A M U L				
activităților pe luna aprilie 1972. -				
Nr. crt.	Data	Ora	Titlul acțiunii	Cine participă. Obș.
o	1	2	3	4 5
1.	Simbătă 1.IV.	19-20	Seară cultural-distractivă pentru tineret	Tineri din întreprinderi
2.	Duminică 2.IV.	10-13 19-23	Concurs de tenis și şah Seară cultural-distractivă.	- elevi din școli - tineri din oraș organizator Dum. Nou
3.	Marți 4.IV.	10-13 20-22 17-19	Seleționare pentru corul tineretului Spectacol folcloric - complexul U.G.S.R. Ciclul "Prietenii filozofiei" - întâlnire cu tov. Vetișan Vasile - pe tema: Problematika omului în filozofie.	- tineri din instituții.
4.	Miercuri 5.IV.	18-20	Întâlnire cu tov. Radu Zamfirescu - scriitor pe tema: "România - Pământ de sinteză și civilizație".	- tineri din întreprinderi și instituții
5.	Joi 6.IV.	17-23	Seară distractivă pentru elevi și tineret.	- elevi 17-20 - tineri 20-23
6.	Simbătă 8.IV.	19-23	Seară de dans pentru tineret	- tineri din întrepr. și instituții.
7.	Duminică 9.IV.	19-23	Idem	Organizează Miorița
8.	Luni 10.IV.	8-16	Consfătuirea diriginților din județul Bihor	diriginți

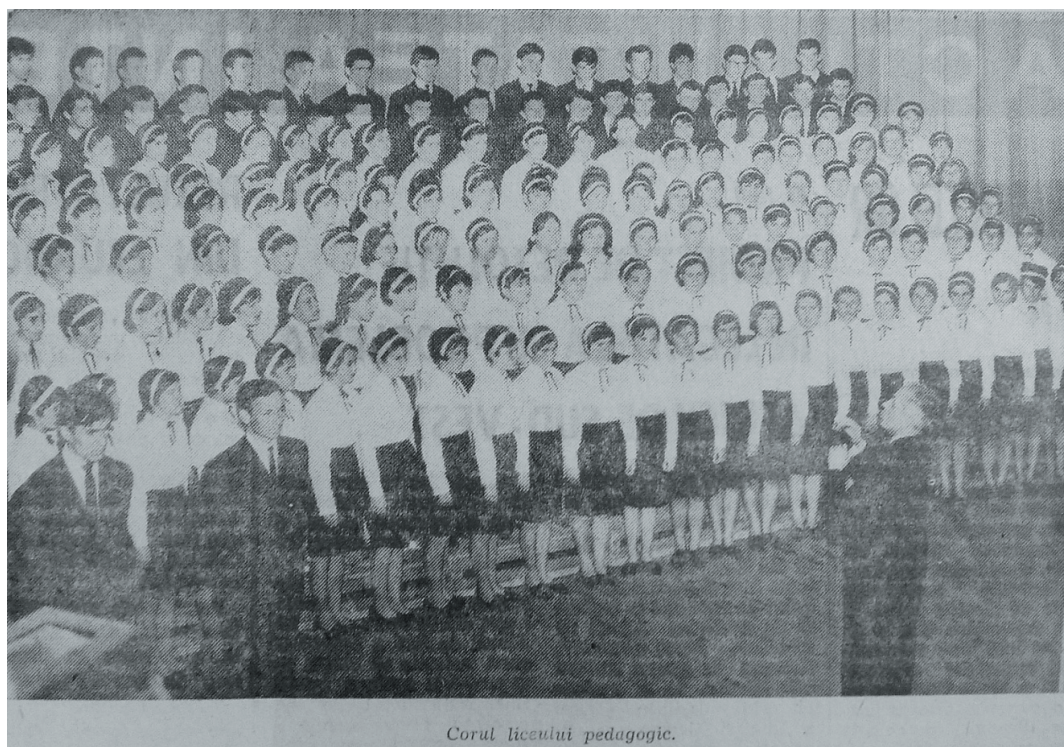
o	1	2	3	4	5
9.	Marți 11.IV.	14,30-16	Ciclul "Dialog cu tinerețea" Arta și estetica contemporană - invitat Fransyl Pamfil	F.C.O., Drum Nou Crigul	Organizează Univer. populară.
10.	Miercuri 12.IV.	17-19	Asamblarea "Corului tineretului" repetiție generală.	corul clubului	sector propagandă a Com. municip. UTC
11.	Joi 13.IV.	17-23	Seară de dans pentru elevi și tineret Carnavalul tineretului.	elevi și tineri	Secția școli organizează
12.	Simbătă 15.IV. Duminică 16.IV.	16-19 19-23	Seri distractive pentru elevi și tineret	elevi și tineret	organizează Fcs. Blănuș 1 Mai
13.	Marți 18.IV.	15,30- 17,00	Agenda zilei. Întâlnire cu ziaristul Stănc Vasile	Tinerii din instituții	organizează Comit. municipal UTC Șilile
14.	Miercuri 19.IV.	9-21	Manifestări convocate Semicentenarului UTC		"
15.	Joi 20.IV.	16-23	Seară distractivă pentru elevi și tineret.	elevi, tineri din întrepr.	"
16.	Vineri 21.IV.	14,30-17 19,30-21,30	Ziua cenei de masă. Spectacol de varietăți	Tinerii din întreprinderi	Com. municipal U.T.C.
17.	Simbătă 22.IV.	17-19	Spectacol de varietăți Seară de dans	Tinerii din întreprinderi	Com. municipal U.T.C.
18.	Duminică 23.IV.	10-13 17-23	Spectacol de varietăți pentru elevi Seară pentru tineret	elevi tineri din întreprinderi	sector școli, Comitet municipal U.T.C.
19.	Marți 25.IV.	14,30-16	Dialog cu tinerețea - invitat Hedrian Dălcovici profesor univ. din Cluj	F.C.O. Drum Nou Crigu	"

Corul Școlii de construcții.

Foto: E. POPPER

Corul Școlii de Construcții în anul 1968 – *Crișana*, anul XXIII, nr. 105/4 mai 1968

Corul liceului pedagogic.

Corul Liceului Pedagogic din Oradea în anul 1968 – *Crișana*, anul XXIII, nr. 112/12 mai 1968

Echipa de dansuri populare a Clubului tineretului din Oradea, se bucură de o bună apreciere din partea publicului din satele bihorene...

Foto: E. POPPER

Echipa de dansuri populare a Clubului Tineretului din Oradea în anul 1970 – *Crișana*